

Kysymyksiä ja vastauksia sähkömarkkinalain 1.1.2026 voimaan tulleista muutoksista

1 Verkon kehittäminen

1.1 Voidaanko jakeluverkonhaltijalta edellyttää 400 kV:n verkon rakentamista ja kehittämistä tilanteessa, jossa tällä on ennestään 110 kV verkkoa?

Kyllä voidaan, mikäli verkonhaltijan vastuu- tai toiminta-alueella sijaitsevien asiakkaiden kohtuulliset tarpeet tätä edellyttävät.

1.2 Kenellä on ensisijainen velvollisuus kehittää uutta suurjännitteistä verkkoa useamman voimalaitoskokonaisuuden verkkoon liittämiseksi?

Toiminta-alueen jakeluverkonhaltijalla tai -verkonhaltijoilla on velvollisuus kehittää suurjännitteistä jakeluverkkoa toiminta-alueella sijaitsevien asiakkaiden, mukaan lukien kahden tai useamman voimalaitoskokonaisuuden, verkkoon liittämiseksi. Jakeluverkonhaltija on velvollinen kehittämään verkkoaan kahden tai useamman voimalaitoskokonaisuuden muodostamaan keskittymään, jos sillä vältetään pitkien rinnakkaisten liittymisjohtojen rakentamiselta olemassa olevaan suurjännitteiseen jakeluverkkoon. Tällaisessa tapauksessa verkonhaltijan ei kuitenkaan pidä rakentaa suurjännitteistä jakeluverkkoa kulkemaan jokaisen liittymän kautta, vaan verkko on pyrittävä rakentamaan mahdollisimman kustannustehokkaasti. Kehittämisvelvollisuus ei kuitenkaan koske jakeluverkonhaltijaa, jolla ei ole ennestään hallinnassaan suurjännitteistä sähköverkkoa, jos verkon kehittäminen olisi teknisten tai taloudellisten edellytysten vuoksi kohtuutonta verkonhaltijalle tai verkon muille käyttäjille.

Verkonhaltijan ei tarvitse kehittää verkkoaan, mikäli toistensa lähellä sijaitsevat sähköntuottajat rakentavat olemassa olevaan suurjännitteiseen jakeluverkkoon liittymiseksi yhteisen liittymisverkon. Tässä tapauksessa jakeluverkonhaltijaa ei tarvitse pyytää kehittämään verkkoa voimalaitoskokonaisuuksien liittämiseksi olemassa olevaan suurjänniteverkkoon. Liittymisverkon hankelupakäsittelyssä toiminta-alueen verkonhaltija voi kuitenkin lausua, jos sillä on suunnitelmia verkon kehittämiseksi, joka tekisi liittymisverkosta tarpeettoman.

1.3 Miten verkonhaltija tietää, onko kyse yhdestä voimalaitoskokonaisuudesta, jonka liittymisjohdon rakentamisesta liittyjä vastaa, vai kahdesta voimalaitoskokonaisuudesta, joita varten verkonhaltijan on kehitettävä sähköverkkoaan?

Sähkömarkkinalain 3 §:n 5 b) kohdan mukaan voimalaitoskokonaisuudella tarkoitetaan rajatulla maa-alueella tai rajatulla merialueen osalla sijaitsevaa:

- a) yhtä voimalaitosta
- b) kahta tai useampaa voimalaitosta, jotka muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden; tai
- c) yhtä tai useampaa voimalaitosta sekä niihin kytkeytyvää yhtä tai useampaa energiavarastoa, jotka muodostavat yhtenäisen toiminnallisen kokonaisuuden.

Voimalaitoskokonaisuuden määrittelemisessä on aina kyse tapauskohtaisesta kokonaisharkinnasta. Energiaviraston luvanvaraisuutta koskevien ennakkoratkaisujen ratkaisukäytäntöä voimalaitoskokonaisuuden käsitteen tulkinnasta tullaan julkaisemaan, ja myös verkonhaltijat voivat käyttää kyseisiä ratkaisuja päätelmiensä tukena. Energiavirasto voi epäselvissä tapauksissa antaa ohjausta asiassa verkonhaltijoille.

2 Verkkotoiminnan luvanvaraisuus

2.1 Sähkömarkkinalain 4 §:n 2 momentin mukaan luvanvaraista ei ole sähkön kuljettaminen sähköntuotannon liittymisverkossa, jossa sähköä ei toimiteta tukkuasiakkailla tai loppukäyttäjille. Mitä tarkoittaa sähkön toimittaminen tässä yhteydessä?

Sähkömarkkinalain 3 §:n 11 kohdan mukaan sähköntoimituksella tarkoitetaan sähkön myyntiä asiakkaille tai jälleenmyyntiin. Sähkömarkkinalain 4 §:n 2 momentin liittymisverkkoa koskeva vaatimus tarkoittaa sitä, ettei luvanvaraisuuden ulkopuolelle jäävässä liittymisverkossa saa käydä sähkökauppaa siihen liittyneiden sähkön tuottajien tai energiaviraston haltijoiden välillä.

2.2 Mitä tarkoittaa hallinta sähkömarkkinalain 3 §:n 4 b kohdan liittymisverkon määritelmässä?

Lain esitöiden (HE 45/2025 vp) mukaan esineoikeudessa hallinnalla tarkoitetaan tosiasiallista valtasuhdetta esineeseen, kuten sähköverkkoon. Pykälän 4 b kohdassa tarkoitettu sähköntuotannon liittymisverkon hallinta voisi perustua omistukseen tai vuokrasopimukseen, joka antaa omistusoikeuteen verrattavan käyttöoikeuden sähköverkkoon.

2.3 Mitä edellytyksiä laki asettaa liittymisjohdon ja liittymisverkon omistajuudelle?

Liittymisjohdon määritelmässä (SML 3 §:n 5 kohta) ei ole vaatimuksia koskien sen omistajuutta. Sen sijaan sähköntuotannon liittymisjohdon määritelmässä (SML 3 §:n 4 b kohta) edellytetään, että sähköntuotannon liittymisverkko on mainittua sähköverkkoa käyttävän yhden tai useamman sähköntuottajan tai energiaviraston haltijan taikka näiden tai osan näistä määräysvallassa olevan yrityksen hallinnassa.

2.4 Miten lakimuutos vaikuttaa energiayhteisöjen toimintaedellytyksiin?

Sähkömarkkinalain muutoksella laajennetaan sähkön käyttäjien mahdollisuuksia rakentaa ilman sähköverkkolupaa erillinen linja, jolla sähkönkäyttökohteeseen liitetään toisella kiinteistöllä tai sitä vastaavalla kiinteistöryhmällä sijaitseva voimalaitos. Aiemmin vaatimuksena on ollut, että erillisen linjan kautta siirrettävä sähkö on tuotettu pientuotannossa, mutta lakimuutoksen myötä sähkönkäyttökohteeseen voidaan yhdistää kaiken kokoisia voimalaitoksia. Lakimuutos tuo siten uusia mahdollisuuksia paikallisten energiayhteisöjen omaan sähkön tuotantoon.

Paikallisen energiayhteisön toimintaedellytyksiä voi myös helpottaa lakimuutoksella säädetty mahdollisuus hakea ennakkotietoa verkkotoiminnan luvanvaraisuudesta Energiavirastolta. Ennakkotiedon avulla paikalliset energiayhteisöt voivat halutesaan hakea varmennusta sille, ettei niiden toiminta edellytä sähköverkkolupaa.

2.5 Voiko erillinen linja yhdistää sähkövaraston kulutuskohteeseen?

Sähkömarkkinalain mukaan erillisellä linjalla tarkoitetaan sähköjohtoa, joka liittää erillisen tuotantoyksikön erilliseen asiakkaaseen, ja sähköjohtoa, joka liittää tuottajan ja sähköntoimittajan niiden omiin tiloihin, tytäryrityksiin tai asiakkaisiin suoraan sähköntoimitusta varten. Lain esitöiden (HE 45/2025 vp) mukaan tuotantoyksikön käsite vastaa voimalaitoskokonaisuuden käsitettä. Tuottajalla ja sähköntoimittajalla puolestaan tarkoitetaan tällaisen voimalaitoskokonaisuuden haltijaa, joka toimittaa tuottamaansa sähköä erillisen linjan kautta.

Sähkövarasto voi sisältyä osaksi sellaista tuotantoyksikköä, joka liitetään erillisellä linjalla kulutuskohteeseen. Voimalaitoksesta erillinen sähkövarasto (ns. standalone akku) ei kuitenkaan ole tuotantoyksikkö, joten erillistä sähkövarastoa ei voi liittää erillisellä linjalla sähköön kulutuskohteeseen.

2.6 Voiko erillisen linjan kautta sähkönkäyttökohteeseen liitetty voimalaitos myydä sähköä erillisen linjan ja sähkönkäyttökohteen liittymisjohdon kautta sähköverkkoon?

Lain esitöiden (HE 45/2025 vp) mukaan sähkönkäyttökohde ja voimalaitoskokonaisuus olisi sallittua kytkeä yhteen siten, että kytkentä mahdollistaa sähköön syöttämisen sähköverkkoon myös ohi sähkönkäyttökohteen. Jos voimalaitokseen erillisellä linjalla yhdistetty sähkönkäyttökohde on voimalaitoksen tuottaman sähköön ensisijainen käyttäjä, sähköön syöttäminen sähkönkäyttökohteen liittymisjohdon kautta sähköverkkoon esimerkiksi ylituotanto- tai huoltotilanteissa on täysin sallittua.

Asiassa on kuitenkin syytä huomioida, että erillisen linjan määritelmän mukaan se liittää voimalaitoksen kulutukseen *suoraan sähköntoimitusta varten*. Erillisen linjan määritelmän täyttämiseksi voimalaitoksen ja sähkönkäyttökohteen välisen sähköjohdon ensisijaisena tai pääasiallisena tarkoituksena tulisi siis olla voimalaitoksen tuottaman sähköön toimittaminen sähkönkäyttökohteelle. Asiaa tarkasteltaisiin kuitenkin pitkällä aikavälillä, eikä väliaikaisten katkosten tai muutostilanteiden ole tarkoitus vaikuttaa määritelmän soveltuvuuteen.

2.7 Voiko erillisen linjan kautta sähkönkäyttökohteeseen liitetty voimalaitos tehdä liittymissopimuksen verkonhaltijan kanssa, kun liittymä toteutetaan sähkönkäyttökohteen liittymisjohdon kautta?

Voimalaitos ja sähkönkäyttökohde sopivat liittymisjärjestelyistä keskenään ja sen verkonhaltijan kanssa, jonka verkkoon liitytään. Verkonhaltija ei saa kuitenkaan asettaa syrjiviä ehtoja verkkoon liittämislle.

2.8 Millä edellytyksillä erilliselle linjalle myönnetään lunastuslupa?

Energiavirasto ei käsittele lunastuslupia eikä siten voi ottaa kysymykseen kantaa.

3 Hankeluvat

3.1 Voiko suljetun jakeluverkon haltija rakentaa suurjännitteisen sähköjohdon ("yh-dysjohto") suoraan kantaverkkoon alueella toimivan jakeluverkonhaltijan toimialu- een yli, vai tuleeeko yhteys kantaverkkoon toteuttaa alueella toimivan jakeluverkon- haltijan sähköverkon kautta?

Kaikkien verkonhaltijoiden, myös suljetun jakeluverkonhaltijoiden, hankeluvat kuu-
luvat vuoden 2026 alusta alkaen tarveharkinnan piiriin. Verkonhaltijan tulee perus-
tella hakemuksessaan tarve tällaisen johdon rakentamiselle ja Energiavirasto arvioi
johdon rakentamisen perusteita hankelupamenettelyssä.

3.2 Jos hankeluvan saaneesta johdosta on rakennettu merkittävä osuus mutta käyt- töönottoa ei ole suoritettu luvan voimassaoloaikana, onko johdolle haettava uusi hankelupa?

Energiaviraston hallintokäytännön mukaisesti hankeluvan mukaisen johdon tulee
valmistua hankeluvan voimassaoloaikana. Näin ollen uutta hankelupaa tulisi hakea,
jos johto ei valmistu hankeluvan voimassaoloaikana.

4 Joustavat liittymissopimukset

4.1 Miten määritellään joustava liittymä?

Sähkömarkkinalain 3 §:n 32 c) kohdan mukaan joustavalla liittymissopimuk-
sella tarkoitetaan jakeluverkkoon, suurjännitteiseen jakeluverkkoon tai kantaverk-
koon liittymistä koskevaa sopimusta, jonka ehdoissa on sovittu rajoituksista liitty-
mispisteen taatulle teholle tai verkonhaltijan toteuttamasta liittymän sähkönkäytön
tai sähkönsyötön ohjaamisesta.

4.2 Mitä tarkoittaa verkonhaltijan velvollisuus tarjota joustavia liittymissopimuksia?

Joustavia liittymissopimuksia on tarjottava silloin kun verkon kapasiteetti ei salli
kiinteää liittymissopimusta. Joustavassa liittymissopimuksessa sovitaan liittyjälle
sopimuksentekohetkellä kuuluvasta sekä kiinteästä että joustavasta tehon osuu-
desta ja koko pyydetyn kiinteän kapasiteetin saatavuuden aikataulusta. Jos verkon
kapasiteettia ei ole lainkaan saatavilla sopimuksen solmimisen hetkellä, sopimuk-
sella ei tarvitse tarjota lainkaan kiinteää tehoa. Kiinteä teho tulee tällöin liittyjän
käyttöön vasta, kun verkonhaltijan kehittämistoimet valmistuvat. Kiinteä teho voi
lisääntyä myös portaittain.

Joustavia liittymissopimuksia on tarjottava kaikilla sähköverkon jännitetasoilla.

Verkonhaltija voi asettaa teknisiä vaatimuksia joustavalle liittymälle. Verkonhaltijan
vastuulla on asettamiensa teknisten vaatimusten ja mahdollisten liittymisehtojen
avulla huolehtia verkon käyttövarmuudesta.

4.3 Mitkä verkonhaltijan ehdot tulee vahvistaa valvontalain 10 §:n nojalla?

Verkonhaltijan tulee vahvistaa kaikkia tai tietyn asiakasryhmän jäseniä koskevat
ehdot eli joustavia liittymiä koskevat yleiset ehdot (vastaavasti kuin verkonhaltijan
yleiset liittymisehdot). Näiden yleisten ehtojen tulee olla tasapuolisia ja

syrijmättömiä kaikille asiakkaille tai asiakasryhmään kuuluville. Verkonhaltija voi esimerkiksi toimialajärjestön kautta laatia joustavien liittymien yleiset ehdot ja pyytää niiden vahvistamista Energiavirastolta.

Joustavia liittymissopimuksia koskevia yksilöllisiä ehtoja, kuten asiakkaan nimeä, liittymispistettä tai sovellettavaa verkkopalvelutuotetta ei tarvitse vahvistaa. Yksilöllisen sopimisen laajuutta rajoittaa vaatimus ehtojen tasapuolisuudesta ja syrjimättömyydestä.

Verkonhaltijan ei tarvitse myöskään vahvistaa liittymän teknisiä vaatimuksia (pois lukien kantaverkonhaltijan järjestelmätekniset vaatimukset), mutta ne tulee sähkömarkkinalain mukaan julkaista. Energiavirasto valvoo teknisten vaatimusten lainmukaisuutta jälkikäteisesti.

4.4 Onko joustavan liittymän ehtojen vahvistamisvelvollisuudelle mahdollista saada siirtymäaika?

Ei ole. Velvollisuus vahvistaa ehdot perustuvat jo voimassa olevaan lakiin sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta, jonka 10 §:n mukaan Energiaviraston tulee vahvistaa verkkonhaltijan liittämispalvelun ehdot ennen niiden käyttöönottamista. Joustava liittymä on yksi verkkonhaltijan liittämispalvelun muoto, joten vahvistamisvelvollisuus koskee joustavan liittymän ehtoja vastaavasti kuin muitakin liittymisehtoja. Energiavirastolla ei ole toimivaltaa myöntää poikkeusta lain noudattamisesta.

4.5 Voiko joustavia liittymissopimuksia tehdä vuodenvaihteesta lähtien, vaikka verkkonhaltija ei olisi hakenut näitä koskevien yleisten ehtojen vahvistamista Energiavirastolta?

Kyllä. Ennen kuin joustavia liittymissopimuksia koskevat ehdot on vahvistettu, verkkonhaltija saa tehdä sopimuksia niillä ehdoilla, jotka ilmenevät suoraan laista ja soveltuvien osin verkkonhaltijan aiemmin vahvistetuista liittymisehdoista.

Sähkömarkkinalain mukaan joustavassa liittymissopimuksessa on sovittava kiinteästä ja joustavasta liittymistehosta sekä joustavan liittymissopimuksen voimassaoloajasta ja koko pyydetyn kiinteän kapasiteetin liitännän myöntämiselle ennakoidusta päivämäärästä. Kyseessä olevat ehdot ovat yksilöllisiä ehtoja, joita ei tarvitse vahvistuttaa.

Sähkömarkkinalain mukaan joustavassa liittymissopimuksessa on lisäksi sovittava kiinteään ja joustavaan tehoon sovellettavien sähkönsiirron tai sähkönjakelun maksujen määrittämisperusteet. Maksujen määrittämisperusteet tulee ilmetä verkkonhaltijan hinnastosta, jota ei myöskään vahvisteta Energiavirastolla.

Verkonhaltija voi lisäksi asettaa joustaville liittymille teknisiä vaatimuksia. Vaatimukset tulee julkaista.

4.6 Mikä on ero joustavan liittymän ja joustopalveluiden välillä?

Ero joustavan liittymän käytössä ja joustopalvelussa on se, että joustopalvelua käytetään olemassa olevien ja uusien liittymien käyttöpaikoissa ja joustavaa liittymissopimusta voi käyttää vain uusien liittymien ja suurenevien liittymien tapauksissa,

jos kapasiteetissa on rajoitusta. Jouston tarve voi syntyä olemassa olevaan verkkoon ilman, että sinne liittyy uusia liittymiä. Olemassa olevien liittymien kuorma voi kasvaa esim. asutusalueella sähköautojen latauksen myötä varsinkin yöaikoihin.

Joustavaa liittymää voi käyttää uuden kuorman tai tuotannon liittyessä verkkoon, jossa kapasiteettia ei kaikissa tilanteissa ole riittävästi. Joustavaa liittymää käytetään verkon kehittämisen ajan.

Verkonhaltija voi myös päättää, hankkiiko se verkon kehittämisen aikana tarvittavan jouston markkinaehtoisesti kyseisen verkon alueelta vai käyttämällä uuden liittymän liittämisesä joustavaa liittymissopimusta.

4.7 Voiko joustavan liittymän haltija tarjota joustoa joustomarkkinoille?

Joustava liittymä voi tarjota joustomarkkinalle joustoa kiinteästä kapasiteetistaan. Joustavan liittymän sääntely ei ota suoraan kantaa siihen, voiko joustoa tarjota markkinoille myös liittymän joustavasta osasta. Käytännössä tämä ei todennäköisesti tule olemaan mahdollista, koska verkkonhaltija voi ottaa joustavan liittymän tarjoaman joustovaran huomioon verkon käyttöä suunnitellessaan ja joustomarkkinoilta verkkonhaltija hakisi näin ollen todennäköisesti lisäjoustoa jo saatavilla olevan jouston päälle. Koska asiaa ei ole säännelty, lopullinen vastaus tulee riippumaan verkkonhaltijoiden laatimista joustomarkkinoiden ja joustavien liittymien ehdoista.

4.8 Voidaanko joustava liittymissopimus solmia määräaikaisena, jos asiakkaan sähkön tarve on tilapäinen?

Kyllä, ja verkkonhaltijalla on tähän myös velvollisuus. Verkon kehittämistarvetta tarkastellessa tulee huomioida alueen kokonaistilanne.

4.9 Kuka maksaa tehonohjausjärjestelmän?

Liittyjä maksaa ja hallinnoi omaa sähkön ohjauksaan koskevan omassa sähköverkkossaan olevan laitteiston ja yhteyden omasta järjestelmästä verkkonhaltijan järjestelmään. Verkonhaltija maksaa omassa hallinnassaan ja verkossaan olevat laitteistot, yhteydet ja ohjelmat.

4.10 Mitä vaatimuksia tehonohjausjärjestelmään kohdistuu?

Tehonohjausjärjestelmän tulee olla luotettavaksi todettu eli sen toiminta tulee testata. Energiaviraston joustavia liittymissopimuksia koskevan määräyksen ensimmäiseen versioon, joka annettiin 22.1.2026, ei sisälly tehonohjausjärjestelmää koskevia vaatimuksia.

Verkonhaltijan on määriteltävä liittämistä koskevissa teknisissä vaatimuksissaan tehonohjausjärjestelmän reunaehdot.

4.11 Miten puututaan tilanteeseen, jossa joustavan liittymissopimuksen tehnyt verkon käyttäjä ei jouduta sopimuksen edellyttämällä tavalla?

Laissa ei ole säännöksiä asiasta. Kyseessä on sopimusasia, ja mikäli verkonhaltija haluaa asettaa tähän liittyviä ehtoja, ne tulee vahvistuttaa Energiavirastolla ennen ehtojen käyttöön ottamista.

4.12 Tuleeko käyttäjän kanssa solmia kiinteä vai joustava liittymissopimus, jos käyttäjän tehoa joudutaan rajoittamaan poikkeuskytkentätilanteissa?

Joustavan liittymissopimuksen soveltuminen riippuu poikkeuskytkentätilanteiden edellyttämien tehon rajoitusten määrästä (esim. onko kyseessä kerran 12 vuodessa tapahtuva vai useamman kerran vuodessa tapahtuva poikkeuskytkentä). Lisäksi asiaan vaikuttaa kyseessä olevan verkon tyyppi ja jännitetaso. Kantaverkossa käyttövarmuudelle voidaan asettaa korkeampia odotuksia kuin jakeluverkossa. Jos jo voimassa olevassa liittymis- tai verkkopalvelusopimuksessa on sovittu, että sähkön käyttöä voidaan rajoittaa poikkeuskytkentätilanteissa, niin ehto ei lähtökohtaisesti tee liittymästä joustavaa liittymää, ellei siitä ole erikseen sovittu.

Poikkeuskytkentätilanteita, esimerkiksi suurjänniteverkon huoltokatkoja ja rajoituksia on tähänkin asti tehty ja niistä sovittu tai ilmoitettu ajoissa. Joustavia liittymissopimuksia koskevan lainsäädännön tarkoituksena ei ole ollut tältä osin muuttaa nykytilannetta.

4.13 Miten joustoja jaetaan samalla alueella useiden joustavan liittymissopimuksen solmineiden tahojen välillä?

Kyseessä on lähtökohtaisesti sopimustekninen asia. Asiaa on käsitelty myös [liittymien hinnoittelumenetelmissä](#).

4.14 Millä edellytyksillä pysyvästi joustavan liittymän lupa voidaan perua?

Sähkömarkkinalain mukaan lupa voidaan perua, jos luvan myöntämiseen liittyvässä rajoittavassa sähköverkon osassa on tapahtunut muutoksia, joiden myötä se ei enää rajoita kapasiteettia. Tällöin lupaehdot eivät enää täyty.

Lupa voidaan peruuttaa myös tilanteessa, jossa verkonhaltija on käynnistänyt verkon kehittämisen kapasiteettirajoituksen poistamiseksi.

Peruuttamispäätöksen yhteydessä myönnetään siirtymäaika, jonka aikana verkkoa kehitetään kapasiteettirajoituksen poistamiseksi. Tämän aikana liittymä joustaa edelleen.